

MIKKELIN SEUDUN
YMPÄRISTÖPALVELUT

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024

Päivitys vuodelle 2021

Hirvensalmi-Kangasniemi-Mikkeli-
Mäntyharju-Pertunmaa

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut
Ympäristöterveydenhuolto

SISÄLTÖ

1	Johdanto	1
2	Ympäristöterveydenhuollon tavoitteet ja valvontasuunnitelma	1
3	Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö	3
3.1	Toimialue	3
3.2	Valvonnan voimavarat ja niiden jakautuminen	4
3.2.1	Riskinarviointi ja tehokas kohdentaminen	6
3.2.2	Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika	7
3.2.3	Valvontakohteiden/Valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet	8
3.3	Koulutus	8
3.4	Valvontatietojärjestelmä	9
3.5	Viestintä	9
3.6	Valvonnan kustannukset ja maksullisuus	10
3.7	Eriytilanteisiin varautuminen	11
3.8	Epidemioiden selvittäminen	11
3.9	Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	11
4	Valvonnan toimialat	12
4.1	Elintarvikevalvonta	12
4.2	Terveydensuojelulain mukainen valvonta	12
4.3	Tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta	12
4.4	Eläinlääkintähuolto	12
5	Valvontasuunnitelman toteutumisen seuranta	12

LIITTEET:

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen elintarvikelain valvontasuunnitelma
vuodelle 2021

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen tupakka- ja lääkelain valvontasuunni-
telma vuodelle 2021

Terveydensuojelulain valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024, päivitys
vuodelle 2022

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin suunnitelma vuodelle 2021

1 Johdanto

Tämä suunnitelma on Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuodelle 2021. Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö sekä valtioneuvoston valvontasuunnitelma-asetus (665/2006) edellyttävät kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Tämä suunnitelma koskee kaikkea ympäristöpalvelujen suorittamaa valvontaa elintarvikelain (23/2006), terveydensuojelulain (763/94), tupakkalain (549/2016), lääkelain (395/1987), eläinlääkintähuoltolain (765/2009), eläinsuojelulain (247/1996) sekä lain eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015) mukaisesti.

2 Ympäristöterveydenhuollon tavoitteet ja valvontasuunnitelma

Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää kansanterveys-työtä, jonka tehtävänä on yksilöön, väestöön ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy. Suunnitelmassa on otettava huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen valvontaohjelma sekä valvontasuunnitelma-asetuksen (665/2006) edellyttämä sisältö. Valvontasuunnitelman tulee sisältää vähintään tarkastusten sisältö, valvontakohdetyyppien tarkastustiheys, tarkastuksiin keskimäärin käytettävä aika, kunnan toimesta tapahtuva näyttöiden otto ja tutkiminen sekä valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi. Valvontasuunnitelma on hyväksyttävä kunnan ympäristöterveydenhuollosta vastaavassa toimielimessä ja toimitettava aluehallintovirastolle tiedoksi.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on varmistaa kuntalaisille turvallinen elinympäristö, jossa ei ole terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Lainsäädännössä korostetaan toiminnanharjoittajien omaa vastuuta, mutta viranomaisvalvontaa tarvitaan toiminnan ja tuotteiden määrystenmukaisuuden varmistamiseksi, toimijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi, kuluttajansuojan turvaamiseksi sekä toimijoiden tuotantoedellytysten varmistamiseksi.

Tämä suunnitelma sisältää Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelujen ympäristöterveydenhuollon elintarvikelain, terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaiset valvontasuunnitelmat sekä eläinten hyvinvoinnin ja terveydenhuollon valvontaohjelman.

Yleisessä osassa on kuvattu valvontasuunnitelmaa ohjaavia säädöksiä ja suunnitelmalle asetettuja vaatimuksia sekä suunnitelmassa määritellyjä tavoitteita. Toimialakohtaiset suunnitelmat ovat liitteenä. Niissä on kuvattu yksilöidyt toimialakohtaiset suunnitelmat painopistealueista, toteuttavista tarkastuksista ja suunnitelluista tarkastusmääristä.

Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista on säädetty valtioneuvoston asetuksessa 664/2006. Asetuksen mukaan keskusviranomaisten tulee laatia ympäristöterveydenhuollon lainsäädännössä edellytetyn valvonnan kattava yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma. Keskusvirastojen valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on määritely yhteiset tavoitteet ja periaatteet.

Yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa laadittaessa kantavana ajatuksena on ollut tunnistaa ohjelmakauden haasteet ja tavoitteet. Ohjelmassa otetaan huomioon muun muassa hallitusohjelman sekä ministeriöiden ja keskusviranomaisten asettamat ympäristöterveydenhuoltoa koskevat linjaukset ja strategiset tavoitteet.

Toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa huomioidaan yhteisessä ohjelmassa asetetut tavoitteet sekä annetaan tarkempia ohjeita muun muassa eri lakien perusteella tehtävien tarkastusten sisällöstä.

Edellisen valvontaohjelmakauden 2015-2019 teemana oli valvonnan vaikuttavuus. Valvonnan vaikuttavuutta on tärkeää edistää jatkuvasti mm. valvonnan riskiperusteisuudella ja valvonnan tehokkaalla kohdentamisella. Ohjelmakauden 2020 - 2024 teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä voidaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

1. arviointi- ja ohjauskäynnit
2. viranomaisyhteistyö
3. yhteistyö toimijoiden kanssa
4. varautuminen

Keskusviranomaisten (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja Ruo-kavirasto) toimialakohtaiset painopisteet valvontaohjelmakauden eri vuosille on kuvattuna toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa.

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2020- 2024 sisältää;

1. Elintarvikeketjun monivuotinen kansallisen valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2021
2. Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2020-2024, päivitys vuodelle 2021
3. Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2020–2024, päivitys vuodelle 2021
4. sekä valtakunnallisen ohjelman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista

Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (664/2006) säättää yksityiskohtaisemmin valvontaohjelmien sisällöstä. Yhteisessä valtakunnallisessa ohjelmassa määritellään keskusviranomaisten yleiset periaatteet

1. tarkastuksen sisällölle,
2. valvontakohdetyyppien riskinarvioinnille ja riskiluokitukselle sekä valvontakohdetyyppien tarkastustiheyksille,
3. valvontakohdetyypeittäin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävälle ajalle,
4. näytteenoton ja valvontaprojektien ohjaukselle,
5. ohjeet kunnan valvontasuunnitelman toteutumisen arvioimiseksi sekä
6. raportointiohjeelle.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2020- 2024. Valvontasuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon valtakunnalliset valvontaohjelmat sekä paikallinen riskinarviointi. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma sisältää liitteet, joissa on yksilöity eri toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat valvontakohteineen sekä valvontatiheyksineen. Toimialakohtaiset yksilöidyt valvontasuunnitelmat tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

3 Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö

3.1 Toimialue

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut on aloittanut toimintansa 1.1.2005. Se hoitaa ympäristöterveydenhuollon tehtävät Mikkelin, Mäntyharjun, Hirvensalmen, Pertunmaan sekä Kangasniemen alueella. Yhteistoiminta-

alueen asukasmäärä on n. 71 000 asukasta. Toimialue on kuvassa 1.

Kuva 1. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialue

Valvontaviranomaisena toimii Mikkelin seudun ympäristölautakunta, jossa on yhdeksän jäsentä; viisi jäsentä Mikkelistä sekä Mäntyharjusta, Kangasniemeltä, Hirvensalmelta ja Pertunmaalta yksi kustakin.

3.2 Valvonnan voimavarat ja niiden jakautuminen

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen henkilöstömäärä on vuoden 2021 alussa yhteensä 26 (24,2 htv), heistä 20 (18,2 htv) ympäristöterveydenhuollossa. Kaksi henkilöä työskentelee ympäristönsuojelun projekteissa (2 htv).

Yksikkö täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita koskevan lain (410/2009) vaatimukset. Ympäristöterveydenhuollon käytettävissä oleva henkilöstö on kuvattuna taulukossa 1.

Taulukko 1: Ympäristöterveydenhuollon käytettävissä oleva henkilöstö

Nimi	Virkanimike	Eriyisosaaminen/ vastuualue	Muuta
Maria Tirkkonen	terveysvalvonnan johtaja	Hallinto, toiminnan johtaminen, suunnittelu ja kehittäminen, laitosvalvonta	
Hanna Pasonen	ympäristöpäällikkö		
Antti Tukiainen	kaupungin-eläinlääkäri	vastaava eläinlääkäri, peruseläinlääkintähuolto, kiireellinen eläinlääkäriapu)
Tuija Kärkkäinen	toimistosihteeri (hallintopalvelukeskus)	toimistotyöt, laskutus, tilastointi	
Lasse Lähde	terveystarkastaja	Terveydensuojelutiimin vetäjä, huoneistot, melu, tuholaiset	
Marko Nyysönen	terveystarkastaja	Vesiasiat, terveydensuojelu, huoneistot	
Sanna Toivanen	terveystarkastaja	Vesiasiat, elintarvikevalvonta	
Anneli Tirkkonen	terveystarkastaja	Elintarvikevalvonta ja tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta sekä terveydensuojelulain mukainen valvonta (kauneushoitolat)	
Nina Gynther	terveystarkastaja	Elintarviketiimin vetäjä, tupakkalain mukaiset luvat, lääkelain mukainen nikotiinivalmisteiden myyntilupa ja tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta	
Noora Pesonen	terveystarkastaja	Elintarvikevalvonta, tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta	
Jarno Laitinen	terveystarkastaja	Terveydensuojelu, asumisterveys ja tupakkalain mukaiset tupakointikiellot asuntoyhteisössä	
Leena Haikarainen	terveystarkastaja	Elintarvikevalvonta, laitokset ja tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta	50 %. 1.2.2021 asti
Minna Rantalainen	kaupungineläinlääkäri	peruseläinlääkintähuolto, kiireellinen eläinlääkäriapu	
Suvi Kähkönen-Valtola	kaupungineläinlääkäri	peruseläinlääkintähuolto, kiireellinen eläinlääkäriapu	
Leena Riipinen	kaupungineläinlääkäri	peruseläinlääkintähuolto, kiireellinen eläinlääkäriapu	
Daniel Marin	kaupungineläinlääkäri	peruseläinlääkintähuolto, kiireellinen eläinlääkäriapu Lihantarkastus	

Sini Marjo	kaupungineläinlääkäri	peruseläinlääkintähuolto, kiireellinen eläinlääkäriapu, 11.1.-30.4.2021 eläinsuojelu, eläintautivalvonta, sivutuotevalvonta, alkutuotantovalvonta	
Essi Pietilä	valvontaeläinlääkäri	eläinsuojelu, eläintautivalvonta, sivutuotevalvonta, alkutuotantovalvonta	
Veera Strömmer	valvontaeläinlääkäri	eläinsuojelu, eläintautivalvonta, sivutuotevalvonta, alkutuotantovalvonta	
Merja Saarenpää	vastaanottoavustaja	avustavat tehtävät vastaanotolla, eläinlääkintähuollon toimistotehtävät	
Minna Talka	laitosapulainen	avustavat tehtävät vastaanotolla	
kaksi virkaa täyttämättä		peruseläinlääkintähuolto, kiireellinen eläinlääkäriapu	

Suunnitelmallisiin tarkastuksiin voidaan käyttää ainoastaan osa käytettävissä olevasta kokonaistyöpanoksesta. Muu työaika kuluu mm. akuutteihin tarkastuksiin, valitusten käsittelyyn, neuvontaan, ohjaukseen, hakemusten ja ilmoitusten käsittelyyn, koulutukseen ja erilaisiin hallinnollisiin tehtäviin. Osa tästäkin työstä on toimialakohtaisiin suunnitelmiin kirjattua suunnitelmallista mutta muuta kuin tarkastustyötä.

Vuoden aikana suoritettavien tehtävien määrää on vaikea etukäteen ennakoita, mutta on arvioitu, että valvontaan tarvittava kokonaistyöpanotarve on keskimäärin 2 – 3 kertaa valvontakohteiden tarkastuksiin tarvittava aika. Ympäristöterveydenhuollon terveystarkastuksen resurssien jakautumien on kuvattu taulukossa 2.

Taulukko 2. Vuoden 2021 käytettävissä olevien resurssien jakautuminen terveystarkastuksessa

	Valvonnan resurssit/ htpv
Elintarvikevalvonta	660
Terveystarkastuksen valvonta	830
Tupakkavalvonta	50
yht.	1 540 (7,0 hlö*220 tpu)

Toimialakohtaisia valvontasuunnitelmia ja valvontatiheyksiä laadittaessa on käytetty keskusvirastojen antamia ohjeita.

3.2.1 Riskinarviointi ja tehokas kohdentaminen

Valtakunnallisissa valvontaohjelmissa on omat riskinarviointimallit, joiden

perusteella on erilaisille valvontakohteille annettu tarkastustiheydet. Valvontasuunnitelmassa on suunniteltu tarkastustiheydet ja arvio tarkastusten kestosta valvontakohtetyypeittäin. Tarkastustiheydet on määritetty kohtetyyppikohtaisen riskiluokituksen perusteella ja apuna on käytetty keskushallinnon laatimia ohjeita. Tarkastustiheyttä määritettäessä otetaan lisäksi huomioon toiminnan laajuus ja olosuhteet sekä toimintatavat.

3.2.2 Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Valvonta-asetuksen mukaan kunnan valvontasuunnitelman tulee sisältää tarkastuksen sisällön määrittely sekä tarkastukseen keskimäärin käytettävä aika. Tarkastuksia tehtäessä käytetään apuna keskusviraston valvontaohjeita, tarkastuslistoja sekä malliasiakirjoja. Suunnitelmallisen valvonnan tulee perustua riskinarviointiin.

Yksittäisen valvontakohteen riskinarvioinnissa ja tarkastustiheyden määrittelyssä on otettu huomioon toimialakohtaisissa valtakunnallisissa valvontaohjelmissa valvontakohtetyypille määritetty riskiluokka sekä toiminnanharjoittajan omavalvonnan tai muun omaehtoisen valvonnan taso, henkilökunnan asiantuntemus, aikaisempi valvontahistoria sekä tilat, olosuhteet ja varustuksen kunto.

Valvontakohdetta voi koskea useampi ympäristöterveydenhuollon toimialakohtainen valvontasuunnitelma. Valvontakohteiden tarkemmat tarkastustiheydet on määritetty toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa.

Tarkastuksella tarkoitetaan valvontaviranomaisen säännöllisesti ja ennalta suunnitellusti tekemää valvontakohteen tarkastusta, jossa arvioidaan valvontakohteen vaatimuksenmukaisuus. Tarkastus voi sisältää näytteenottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan tai valmistettavien tuotteiden tai tarjottavien palvelujen terveellisyyden, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi. Tarkastus voi kohdistua tiloihin, olosuhteisiin, toimintatapoihin, tuotteisiin ja asiakirjoihin.

Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus, joka annetaan tiedoksi tarkastuskohteelle ja muille asianosaisille. Havaintojen ja toimenpidekehotusten sisällöstä tulee mahdollisuuksien mukaan informoida heti tarkastuksen aikana.

Tarkastusten yleinen sisältö eri toimialoilla:

1. **elintarvikevalvonta**; tavoitteena tarkastaa kohteessa tilojen ja

toiminnan vaatimuksenmukaisuus, osa tehdään ennalta ilmoittamalla.

2. **terveydensuojelulain mukainen valvonta**; tavoitteena tarkastaa kohteessa tilojen ja toiminnan vaatimuksenmukaisuus, yleensä tarkastuksesta sovitaan ennakkoon
3. **tupakkalain mukainen valvonta**; tavoitteena tarkastaa vähittäismyyntipaikoissa myynnin lainmukaisuus ja ohjeiden noudattaminen, tupakointitiloissa tilojen vaatimusten mukaisuus

Tarvittaessa tehdään uusintatarkastus vaadittujen toimenpiteiden valvomiseksi. Tarkastuskertomukset tallennetaan vuoden 2019 alussa käyttöön otettuun valtakunnalliseen VATI-ohjelmaan (Ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä)

Tarkastus voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisia toimenpiteitä. Tarkastukseen tulee kirjata, minkä lain perusteella tarkastus on tehty.

Tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehtävän tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautumiseen kuuluva aika sekä tarkastuskertomuksen laatiminen. Tarkastuksen yksityiskohtainen sisältö on kuvattu keskusvirastojen antamissa ohjeissa sekä laatukäsikirjassa.

3.2.3 Valvontakohteiden/Valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet

Valvontakohteiden/valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet selvitetään tarkemmin toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa.

3.3 Koulutus

Henkilöstön koulutusta pyritään kohdentamaan siten, että jokainen tarkastaja osallistuu ensisijaisesti koulutuksiin, jotka käsittelevät hänen erityisaluettaan. Valvontahenkilöstön koulutukseen panostetaan suunnitelmakaudella osallistumalla sekä alueellisiin että valtakunnallisiin toimiala- ja tehtäväkohtaisiin koulutuksiin.

Aluehallintovirasto ja keskusvirastot järjestävät koulutuspäiviä, joilla käsitellään lainsäädännön uudistuksia sekä muita ajankohtaisia asioita. Näitä koulutuksia järjestetään yhä useammin videoyhteytenä ja se vähentää osallistumiskustannuksia ja mahdollistaa useamman henkilön osallistumisen koulutukseen.

Ympäristöpalvelujen tavoitteen mukaan jokainen työntekijä osallistuu vuoden aikana vähintään kahdeksaan koulutuspäivään. Koulutukset

suunnataan ensisijaisesti oman vastualueen ja käytännön tehtävien mukaan. Koulutustarvetta arvioidaan kehityskeskustelujen yhteydessä. Koulutus suunnitellaan niin, että henkilöstö osallistuu tehtävijaon mukaiseen koulutukseen.

Ulkopuolisen koulutuksen lisäksi yksikön omissa palaverieissa käsitellään lainsäädännön muutoksia ja laintulkintaa sekä valvonnan ongelmata-pauksia.

Koulutuksen toteutumista seurataan vuosittain henkilötasolla.

3.4 Valvontatietojärjestelmä

Kaikki tiedossa olevat valvontakohteet Mikkelin seudun ympäristöpalve-lujen alueella on kirjattu valtakunnalliseen VATI-järjestelmään (Ympäris-töterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä). Oh-jelma on otettu käyttöön vuoden 2019 alussa. Tietojärjestelmään kirjataan kohdekohtaisesti suoritettut tarkastukset.

Kohteiden ilmoitukset ja mahdolliset hyväksymispäätökset käsitellään kaupungin yhteisellä CaseM-asiakirjaohjelmalla, jonne päätökset arkistoi-tuvat. Myös tarkastuspöytäkirjat arkistoidaan CaseM-järjestelmään arkis-tointisuunnitelman mukaisesti. Arkistointitapa on sähköinen.

Elintarvikevalvonnan raportointi toteutuu osin automaattisesti Vati - ohjel-masta Ruokavirastolle, joka pitää valtakunnallista rekisteriä elintarvikeval-vonnan valvontakohteista. Sähköinen tiedonkeruu on laajentunut myös muuhun ympäristöterveydenhuoltoon ja mm. terveydensuojelulainmukai-set suoritteet siirtyvät suoraan keskusviraston käyttöön. Varsinainen vuo-siraportointi tehdään VYHA-järjestelmän kautta.

3.5 Viestintä

Ympäristöterveydenhuollon lakisääteiset palvelut löytyvät keskitetysti suomi.fi -palvelusta.

Mikkelin kaupungin www- sivuilla www.mikkeli.fi kerrotaan ympäristöter-veydenhuollon eri osa- alueista ja toiminnan järjestämisestä. Ympäristö-palvelujen sivuilta löytyy valvonnassa käytettävät lomakkeet sekä erilaisia ohjeita. Sivuille voidaan päivittää ympäristöterveydenhuollon ajankohtai-sia asioita. Jäsenkuntien www-sivuilta tulee olla toimiva linkki ympäristö-palveluiden kotisivuille.

Viestinnässä käytetään apuna Mikkelin kaupungin viestintätiimin

palveluita.

Kohdekohtaisessa tiedottamisessa käytetään apuna tietojärjestelmän kohdetietoja. Kiireellisissä tapauksissa yhteyttä otetaan puhelimitse tai paikan päälle tapahtuvalla käynnillä. Kiireellisissä takaisinvetotapauksissa käytetään lähinnä puhelinta.

Ympäristöterveydenhuollon erityistilanteissa tiedotetaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella jakamalla tiedote joka kotiin, paikallisradion, lehdistön ja internetin välityksellä. Epidemiatilanteissa tapahtuvasta viestinnästä vastaa epidemiatyöryhmä sovitun työnjaon mukaisesti.

Viestintää on kuvattu tarkemmin toimialakohtaisissa suunnitelmissa (elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta sekä eläinlääkintähuolto).

Myös normaaliajan toiminnasta, esim. toteutetuista projekteista pyritään tiedottamaan paikallisissa lehdissä sekä internet sivuilla. Koko henkilöstö osallistuu viestintään mm. neuvonnalla ja opastuksella sekä tiedottamalla erityisalansa asioista tiedotusvälineissä.

3.6 Valvonnan kustannukset ja maksullisuus

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista ja näytteenotoista on perittävä kunnan ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu. Maksu peritään myös määräysten noudattamatta jättämisen vuoksi tehtävistä uusintatarkastuksista, näytteenotoista sekä muista toimenpiteistä.

Maksujen perimisestä on säädetty terveydensuojelulain 50 §:n 2-4 momenteissa, elintarvikelain 71 §:ssä sekä tupakkalain 25a §:ssä. Maksut on määritetty niin, että ne vastaavat enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia lukuun ottamatta tupakan myyntilupamaksuja.

Ympäristöterveydenhuollon valvonnan suunnitelmallisuuden ja maksullisuuden lisäämisen tarkoituksena on ollut tehostaa ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön edellyttämää kunnallista valvontaa sekä lisätä valvonnasta perittäviä maksuja kunnan ympäristöterveydenhuollon voimavarojen turvaamiseksi. Tavoitteena on, että valvonnasta saadut tulot varmistavat valvonnan riittävät resurssit ja tukevat ympäristöterveydenhuollon toiminnan kehittämistä.

Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa on hyväksytty Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa vuonna 2020. Maksutaksa on nähtävissä Mikkelin kaupungin nettisivuilla.

3.7 Erityistilanteisiin varautuminen

Ympäristöterveydenhuolto on laatinut toimialueitaan koskevan erillisen valmiussuunnitelman erityistilanteiden varalle. Suunnitelmassa käsitellään ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ja toimintavalmiuksia erityistilanteissa, kuten epidemioissa, kemikaalivaaroissa sekä myrkytysepäilyissä.

Elintarvikkeiden ja talousveden aiheuttamien epidemioiden hoidossa toimitaan ruokamyrkytysepidemioita koskevan suunnitelman mukaan.

3.8 Epidemioiden selvittäminen

Elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämistä varten on vuonna 2017 muodostettu uusi yhteinen selvitystyöryhmä Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän kanssa. Lisäksi epidemioiden selvittelyssä noudatetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Ruokaviraston ja Valviran ohjeita.

3.9 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Vuoden 2021 talousarviossa on asiantuntijapalveluihin varattu 20.000 €. Asiantuntijapalvelut ovat lähinnä laboratoriotutkimuksia. Määrärahaa käytetään mm. seuraavien viranomaisnäytteiden laboratoriotutkimuksiin:

1. elintarvikkeita koskevat valitukset
2. verkostovettä ja uimavettä koskevat valitukset
3. ruokamyrkytys- ja vesiepidemia epäilyt
4. valvonnan omat, tutkimusprojekteihin liittyvät näytteet

Viranomaisnäytteiden näytteenotto tapahtuu valvontaviranomaisen toimesta. Valvontakohteiden maksamien näytteiden ottamisesta laskutetaan ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukaisesti.

Valvontakohteet maksavat itse mm. seuraavat näytteet:

1. omavalvonnan varmistamiseksi otettavat näytteet
2. pienten vesilaitosten mm. elintarvikehuoneistojen omien kaivojen vesinäytteet
3. vesilaitosten vesinäytteet
4. uimahallien allasvesinäytteet
5. uimarantojen vesinäytteet
6. yksityisten kaivojen vesinäytteet
7. terveydensuojelulain nojalla valvottavista huoneistoista otetut

materiaali- ja sisäilmanäytteet

Yksityistä kaivonomistajaa neuvotaan ottamaan vesinäyte itse. Terveystarkastaja voi ottaa näytteen erityistapauksissa. Pyynnöstä toteutettavasta näytteenotosta peritään hyväksytyin taksan mukainen maksu.

Vesi- ja elintarvikenäytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä akkreditoituissa laboratorioissa. Ympäristöpalveluilla on olemassa sopimus Eurofinsin laboratorion kanssa. Sopimus kattaa myös erityistilanteet normaalin työajan ulkopuolella. Sopimus on kaksivuotinen 2021 alkaen. Tarvittaessa voidaan käyttää mm. Ruokaviraston, THL:n sekä Tullin laboratorioita.

Sisäilma- ja rakennusmateriaalinäytteiden tutkimuksista vastaavat pääasiassa toiminnan harjoittajat tai kiinteistön omistajat. Näytteitä tutkivan laboratorion on oltava Ruokaviraston hyväksymä.

Hyönteisnäytteet tunnistetaan pääasiassa ympäristöpalvelujen toimipisteessä. Tarvittaessa näytteet lähetetään erityisasiantuntijalle tunnistettavaksi.

4 Valvonnan toimialat

4.1 Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnasta on laadittu oma erillinen valvontasuunnitelma

4.2 Terveystensuojelulain mukainen valvonta

Terveystensuojelusta on laadittu oma erillinen valvontasuunnitelma

4.3 Tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta

Tupakka- ja lääkelain mukaisesta valvonnasta on laadittu oma erillinen valvontasuunnitelma

4.4 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuollosta on laadittu oma erillinen valvontasuunnitelma

5 Valvontasuunnitelman toteutumisen seuranta

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan ympäristölautakunnassa seuraavan vuoden alussa. Arviointiin sisältyy:

- suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus

- tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)
- valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen
- voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus
- toiminnan kehittämistarpeet
- arviointi- ja ohjaukseyennit

Valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa tarkastellaan, kuinka kattavasti suunniteltu toiminta ja suunnitellut tarkastukset ovat toteutuneet. Toteutumisen yhteydessä tarkastellaan, onko kaikkien toimialojen valvontaa tehty kattavasti ja miten voimavarat eri toimialojen välillä ovat jakautuneet.

Lisäksi arviointikriteereitä on myös valtakunnallisten ja omien painopiste-alueiden valvonnan toteutuminen. Mikäli suunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu, tuodaan toteutumisen arvioinnissa esille mahdollisia syitä ja tarvittavia toimenpiteitä.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi lähetetään tiedoksi Itä-Suomen aluehallintoviranomaiselle 31.3.2021 mennessä VYHA-järjestelmän kautta.

Valvontaohjelman säädösperusta

- Elintarvikelaki (23/2006)
- Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)
- Terveystensuojelulaki (763/94)
- Tupakkalaki (549/2016)
- Laki eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015)
- Valtioneuvoston asetus kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (665/2006)
- Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (78/2011)